



Svein Roar Brunborg

Råd og veiledning i energispørsmål

Svein Roar Brunborg

Brageveien 3 B

0452 OSLO

Telefon: +47 22 56 48 43

Mobil: +47 906 22 764

e-post: s-r-b@frisurf.no

web-side: www.brunborg.net

Org. nr: 983 475 140 MVA

Oslo 24.09.2010

Konsesjonsbehandlingen av høyspentforbindelsen Sima-Samnanger, vurderingen av tiltak på forbrukssiden og konsekvenser for ankebehandlingen

Konsesjonssøknaden for kraftlinjen Sima-Samnanger er begrunnet med at prosjektet har en positiv samfunnsøkonomi og kan bidra til å sikre en tilfredsstillende leverings- og forsyningssikkerhet for strøm til bergensområdet.

Kraftlinjene er med andre ord ikke et mål i seg selv, men dokumenterer ett tiltak som fremstår som en samfunnsøkonomisk løsning av kraftsituasjonen i bergensområdet.

NVE er konsesjonsmyndighet og stiller krav til de konsesjonssøknadene som skal vurderes. NVE vurderer ulike samfunnsmessige og tekniske egenskaper og konsekvenser som ledd i behandlingen av konsesjonssøknadene.

Statnett er konsesjonssøker og har ansvaret for sentralnettet og et overordnet ansvar for kraftsystemets fysiske virkemåte. Statnett har søkt om konsesjon for en type tiltak som ligger i kjerneområdet for sin kompetanse, et tiltak de kan finansiere innenfor foretakets inntektsgrunnlag og realiseres i regi av egen organisasjon og innenfor det mandat myndighetene har gitt dem.

Statnett SF er ikke underlagt utredningsinstruksen som gjelder for departementenes arbeid med offentlige tiltak. Dette betyr imidlertid ikke at konsesjonssøknader fra Statnett ikke skal vurderes og analyseres etter prinsipper og med en grundighet som er sammenlignbare med utredningsinstruksen. Det er rimelig å legge til grunn at en konsesjonssøknad skal foreta den samme helhetsvurdering og med samme kvalitetskrav som om det var et prosjekt underlagt departementet og utredningsinstruksen. Uavhengig av den formelle rollen utredningsinstruksen har bør den fungere som en mal for alle vurderinger av tiltak som gir samfunnsmessige konsekvenser av betydning.

OED og NVE må forholde seg til konsesjonssøknaden slik den foreligger fra Statnetts side, men dette er neppe til hinder for at OED i sin vurdering av konsesjonssøknaden i forbindelse med ankebehandlingen selv kan velge å stille krav som tilsvarer utredningsinstruksen når anken skal behandles.

I henhold til utredningsinstruksen skal det vurderes alternative løsninger som påvirker (reduserer) behovet for tiltaket, herunder både teknologiske og økonomiske virkemidler. Kravene som må stilles til utredning og utredningsprosess vil følge av hvordan man definerer hvilket problem som skal løses. I dette tilfelle er problemet som skal løses - henhold til OEDs eget utgangspunkt for ankebehandlingen – leveringssikkerheten i bergensområdet og ikke valg mellom alternative kraftlinjetraseer. Det betyr at en vurdering av tiltak som reduserer effektbehovet i det aktuelle området må vurderes på måte som er likeverdig med alternativer trasevalg med hensyn på analysemetode og tekniske vurderinger.

OED har i sin omtale av bakgrunnen for saken vist til vurderinger av kraftetterspørselen i bergensområdet. Det er lagt til grunn en vurdering av etterspørselsutviklingen, men det er ikke eksplisitt vurdert muligheten for tiltak som kan endre etterspørselen, herunder økonomiske virkemidler og støtte til teknologi som påvirker leverings- og forsyningsikkerhet. En slik vurdering ville vært i tråd med utredningsinstruksen. OED har derfor bare vurdert Statnett SFs forslag til løsning av det overordnede problemet og ikke alternativer som de selv har mulighet til å realisere.

OED har etablert ENOVA som et statselskap som skal forvalte betydelige økonomiske støttemidler. En betydelig andel av disse midlene skal rettes inn mot en omlegging av energibruken. Flere av de programmer som ENOVA har iverksatt vil påvirke etterspørselen etter maksimaleffekt. For de fleste tiltak vil effektene komme langsomt, men det er også igangsatt programmer for introduksjon av teknologi som mer direkte, og raskere, vil kunne redusere etterspørselen etter maksimaleffekt i et aktuelt område. Etableringen av ENOVA innebærer en erkjennelse av at de tiltak som iverksettes har kvantitativ effekt på utviklingen av det norske energisystemet.

ENOVA er ikke et direktorat, men skal like vel, jf tildelingsbrevet, være rådgiver for OED innen sitt ansvarsområde. Nyttan av ENOVAs tiltak er et resultat av egenskapene til hele energisystemet og energisystemet påvirkes gradvis av ENOVAs tiltak. Det er NVE som er gitt oppgaven - og som har kompetanse til - å forvalte en overordnet forståelse av samspillet i energi- og kraftsystemet. Hvis effektene av ENOVAs virkemiddelbruk skal anvendes i vurderinger av alternativer til kraftlinjene i Hardanger vil en naturlig arbeidsmåte være at kunnskapen bearbeides gjennom de metoder og den kompetanse som NVE innehar.

OED gir ENOVA mulighet til å etablere samarbeid med NVE, men OED setter ikke krav til innhold og mål for samarbeidet. Det foreligger derfor ikke eksplisitte krav til en formell rolle for samarbeidet mellom NVE og ENOVA. Det er derfor ikke gitt at effekten av OEDs virkemiddelbruk, gjennom ENOVA, internaliseres og integreres i NVEs øvrige arbeid, heller ikke i konsesjonsbehandling av høyspentnett. NVE har da heller ikke trukket inn en vurdering av ENOVAs virkemiddelbruk i behandlingen av konsesjonen for kraftledningen Sima-Samnanger. ENOVA er heller ikke trukket inn som rådgiver i OEDs ankebehandling for å belyse muligheten for introduksjon av energi- og effektreduserende teknologi i bergensområdet.

OED delegerer arbeidet med omlegging av energibruken til ENOVA og har ikke etablert et formelt faglig og forvaltningsmessig samarbeid mellom NVE og ENOVA. Dersom tiltak som reduserer effektetterspørselen i bergensområdet skal trekkes inn i vurderingen av Statnett SFs konsesjonssøknad vil dette eventuelt måtte skje i forbindelse med saksbehandlingen i OED. Men OED vil da ikke kunne fungere som ankeinstans. En anke må behandles på et høyere nivå i forvaltningen enn det nivået som har saksbehandlingsansvaret for den opprinnelige konsesjonen.

